

64
106. Nu erkänner Filosofer, att till själs-
vet hörens ike blott vetandet, tänkandet
och viljandet, utan äfven känslorna: Han
kan äfven erkänna, att hans känslor
äro färr och mindre lifliga än den
onfalleriges; men han vill ike er-
känna, att han saknar de nödvändiga
vilkoren för ett fullständigt omdöme
om själen, just därför, att han, till
följe af den ensidiga bildningen, är
känslolös. Därför blir också hans
omdöme om själen, ensidigt, allde-
les ike öfverensstämmande med den
större allmänhetens omdöme.

107. Men om själen är detsamma som lifvet,
så förlorar själen sin substansialitet; ty
Filosofen kan ike tillägga lifvet i
allmänhet substansialitet; men så
kan han ike heller tänka, att själen
är detsamma som lifvet. Han gör
alltid en skillnad emellan själen själf,

65
och själen lif. Filosofer måste således tänka
så, att själen är ett väsende; men lifvet är
ike väsende.

108. Men manne ike den skillnad som Fi-
losofen finner emellan själen själf och
själens lif, vara en tankevilla, uppkom-
men på samma sätt, som bondens för-
ställning om solens rörelse? Man är
van ifrån barndomen, att tänka sig ett
subjekt, hvartill lifvet hänföres som pro-
prietat. Däraf uppkommer den nödvän-
diga tankeföljden, att lifvet ike kan
vara utan subjekt eller väsende.

109. Men allmänhetens föreställning om
lifvet, är likväl sådan, att det kan fattas
som kvantitet, ehuru det är kvalitet: Ser
af talesättet om en död: "han, hon (själen)
är nu i ett bättre lif". Utöf detta
omdöme, är lifvet kvantitet; men

66
enligt Filosofens omdöme, bör det heta
Eräntom: "ett bättre lif är nu i honom".
110. När den ene dömer om lifvet efter hvad
han känner och den andra efter hvad han
tänker, hvilken har så rätt? Filosofen
menar, att allmänheten dömer ensidigt om
lifvet; emedan dess omdöme är grundadt
på känslor; men Guds vill han ikke
erkänna, att äfven hans omdöme är
ensidigt; emedan det grundar sig endast
på tankar.

111. Skulle det ikke kunna vara en möj-
lighet, att samlingen ligger mitt emellan
båda ensidigheterna? Om vi till en början
antaga, att förnufts själen, så begränsad
som den nu finnes beskrifvas af Phi-
lofen, är en illusion, "emedan Guds
medvetandet tillkännager, att det
jag som försinligt förnimmer, ikke
är något annat jag än det som

67
tänker" (Petrelli): så återstå oss Läkarens
tvänne lifsformer, hvilka så begränsade,
som Läkaren antager dem, ikke låta con-
trahera sig. Det går ikke an att säga:
Själen, (om lifvet) är Kroppens lif (or-
gan lifvet).

Anmär. Organiskt lif och Nervlif äro
så till vida skillda, att det ena
ikke kan följaktas i det andra ställe.
De kunna äfven existera hvar
för sig, så att det organiska lifvet
kan vara verkligt enbart och
utan nervlif, äti fostret före nerv-
lifvets tillkomst, under frim-
ningar, under pseudos, äfven så
under förmoren. Men utan or-
ganiskt lif, kan nervlifvet
ikke existera.

112. Men det är åtskillnad ikke tänkt
bart, att dessa tvänne lifsformer kan-
na hafva en gemensamt princip, som
är verkligt genom organer i tvänne
riktningar, dock så, att organerna
säfva kraftens ledare, bestämmer

de båda lifven. Vi kunna till en
början påstå, att det gifves "en ge-
menfam lifsprincip" för de båda lifven,
de utfattas, som deraf kunna dra-
gas flera vifva, som och kunna vida
hypotesen är rimligare, än de
många andra hypoteser, hvoriga
Psychologiska system byggas.

113. Det följer af Sjelfva Namnet
"gemensam, eller Allmän lifsprin-
cip," att den inte är det samma, som
den af Filosofen förmenade
Förnufts själen, hvilket inte duger
till lifsprincip för Naganderas lif-
vet; Förnufts själen duger inte till
lifsprincip för det organiska lifvet,
emedan ^{des} verkningar bestå uti tan-
ken, begär, känslor o. s. v. Förnufts sjä-
len duger inte heller till lifsprincip
för Nervlifvet, emedan den verkan
utan kroppsliga verktyg. (Petrelli)
alltså är Förnufts själen en
princip endast för förnufts lif-
vet. Men den gemensamma

lifsprincipen måtte vara de båda
lifvens, organiska och nervlifvets
gemensamma lifsprincip.

114. Lyman antagande af en gemen-
sam lifsprincip för de båda lif-
ven, försvinner de flesta förinsetta
tvärsätti Filosofernas inrebelat
fj. genom antagande af både
Förnufts och Själens potenti-
tet. Då en enda kraft är verk-
sam i båda lifven (Förnufts
Naturkraftes endast) så behöfs
ingen af de tre hypoteserna och
mått förhållandet mellan Förnufts
och Själ; emedan den gemensam
en lifsprincip är grundad
till både Förnufts och Själens
lif. Ticks heller behöfs någon
af de tre hypoteserna och Själ-
ens tillkomst; emedan lifsprin-
cipen är nödvändig: först
framt efter Conceptans. Men som
lifsprincipen inte är ett väsende,
inte heller bestå af något väsende.
Ja som man inte säga, att den
fortplantas, emedan fortplant-
ning innebär en afföring

74
Uppfallett i naturligt förstånd, af alla
organiska vätning, återger de andra fört
vörkländ värfen, ja kan kan inte an-
taga (och detta med rätta) att själen är
kroppens lif. Men hur kan inte heller
kraften bort förnufts själen utas jitt med
vittande, och i denna ställe anlägga, att
den genomförmad lyps principen
är den kraft som verkar i båda lif-
ven, därför måtte man behålla sin
Förnufts själ, och för kraften den genom-
förmad lyps principen hvilken inte kan
vara annat än "En blind naturkraft"

120. Att det organiska lifvet skulle
vara en verkkan af, eller lyfchelley
af Förnufts själen, det har ingen Fi-
losof någont påttat. Annu Ekuru för
Filosofens vilja är i naturligt för-
stånd kan man dock inte med sin fria vilja
beherska det organiska lifvet, eller lyf-
pyhålla det samma: kan man inte kan
man med ett förnuft, eller med sin vilja
känna sig tvångt när elser, bestämna
matförmåningarna eller utbudsningarna.
o. j. v. Der för kan man inte påttat
att den förnufts själen lyfchelley
det organiska lifvet.

121. Hvad är det då för en kraft
i människans, som utöfver kan

75
formerna, som Magnus organiska
manne det inte vara en blind na-
turstkraft, genom hvilken världen
efters Platons filosofens förnufts
frammit till?
122. Vi förefinner vore det en bekant
dykt för den Egoistiska filosofen, som
kan kunde ja föga sina metafysiska
tankar, att man skulle sin egen kra-
ft. Men om detta inte räcker sig
göra: ja måtte man ja föga sina
tankar, att du kan inte kunna
krafte sig hjälp, kan åtminstone
kunde träffa sig dermed, att man
churu i rikt fall benämlig af
den blinda naturkraften, dels
likväl genom sitt Gudsomliga.
Förnuft och genom sin fria
vilja, kan rida af sin natur-
kraften, hvilken man till ut-
med, men är någon annan
kan beherska, genom sin vilja
kraft. Man behöfver då inte
alltjämt tiggva eller lyfva på
Nader. Det vore för hans stäl-
het på kraftande, att man skulle
benämlig af en annan vilja
123. Men churu germa filosofen skulle

vare sin egen skapare och sin Egen Herre, men han dock icke förnekade den handgräpliga oförenligheten, att hans fjärfilla skiftens icke bevaras af honom själf. Mot sin vilja har han kommit till världen: och ettorn sin vilja har han blifvit fadern, som han nu ser ut, och mot sin vilja måste han slutligen krypa ner i den mörka källan, som Kallas Graf, afgränd, helvete.

124. Och denna blinda Naturkraft, som för dunnas, skapar, uppläses och förfäras är ingenting annat än det organiska lifet. Måne det icke vara möjligt, att det är samma Naturkraft som gäller tankarnes gång; det vill säga af hjärtat utgå alla tankor som föreställas sig, skapad av del Filosofer påstå att förståndet tänker och utgår till hjerta, eller att tankor icke äro beredande af viljan.

125. Filosofer föreställer sig, att "Spontanitet" eller själfverksamheten har sin grund erti ett frött verkande väsen, förstås själva, som icke skall vara det samma,

som det organiska lifet, hvilket är en blind Naturkraft, och verkar oberående af viljan. Skulle verkligen Filosofer erkänna, att viljan är beredande af Passionerna, så skulle man förlora den hära friheten, och därmed skulle man blifva hemfallen under djävulens ruld, och rådgas uttorna att "Gud Allena är gud."

126. Emellertid måste äfven Filosofer erkänna, att förståndet utvorn präntant, dock likväl tänker efter bestämda lagar; förståndet är således icke laglöst; Men lagarne för tankandet äro efter Filosofens förmenande nedlagda i förståndet, icke i förstånds organerna, som äro beredade af den blinda Naturkraften. Skulle verkligen förståndet vara beredande af organiska beting, så skulle det icke vara präntant; det skulle lida intrång i sin frihet, och detta trång kan den icke filosofer icke tåla. Annars vänds man kan tåla något intrång eller någon inpräntning i viljans frihet ty då skulle man gå under, och blifva en "Syndens träl." Men filosofer måste säga som Judarne: "vi tåla ve ingens trålar konit; vi äro fröda föble!"

17/27. Manne ike lagarne för Själ
förmågenheter och verkfämhet vara ned-
lagda uti de af lifvet darrade organer:
nä. Manne ike de lagar, som förtjän-
det följer vid tankandet, vara ned-
lagda uti förtjänds organerna? Der-
gå vill ike Filosofen ingå, emedan
han juft der förre antagit, att förnuft
själens är ett fritt verkande väsen,
hvilket ike alls beror af några
organiska beting.

Ann. Själens skall vara fri och allt
mer liggöras frän stöptet, dess här
vara kroppens Herre, ej träl: Verke-
tygen skall ej binda uten tjeno den?
D. B. Svart. Om med Själens menas
den gemensamma lifsprincipen, ja är
dena avlltkonligen, dock ike absolut
fri: manas med själen det organiska
lifvet ja är öfrens detta fritt ver-
kande efter bestämda lagar, emen men
Själens är det samma som nervlifvet,
ja är detta ike positive, utan andast ne-
gative fritt: det är beroende af organi-
ska beting uti som organlifvet: det
är despitum beroende af det organiska
lifvet: men ja väl det vara, som det
andra beroendet, förnekar Filosofen.
Ty Filosofen har blifvit fri genom
speculation: det är ike "Storren" som
har gjort honom fri, utan självisk

beten: Det är sjäfulen, som har gjort honom
fri.
128. Det är af största vikt, att någa bestämma
hvad som menas med själ. Kan Filosofen
bevisa, att förnufts själen är ett, af alla
organiska beting, oberoende och fritt
verkande väsen? Om vi ställa den ge-
mensamma lifsprincipen i stället, ja blir det
ett helt annat förhållande. Förnufts sjä-
len kommer då att försvinna, såsom sjä-
len, och med den begränsning, som Filoso-
ferna gifvit. I det ställe kommer nerv-
lifvet, hvilket är beroende af organ-
iska beting: Nervlifvet är en verkfämhet,
sjönnans organer: Men grunden till
dena verkfämhet finnes uti organ-
iska beting, och detta lif anser den onfaldiga
vara den rätta själen.
Ann. Emellan det "enfaldiga aptett jäger:
"mitt hjerta känner" i stället för:
"min själ känner." ja betraktas han
hjärtat såsom Själens central organ,
eller såsom dess verkande principer
i människans. Och samma betydelse
om Själens förmågenheteras inbändes
förhållande förkommer öfrens
i des. Hel. Skrift. till Ex. "min
son! bevara ditt hjerta, ty deraf
går lifvet." Men öfrens den, som
jäger: "min själ känner." betraktas
Själens såsom object, som känslor
känslorna till Själens; men Filosofen
samt är känslolös, har ingen annan

själ än sitt eget jag: och därför säger
 man: "Jag känner." Man är utaf ingen
 annan än sitt eget jag ansvarig för sina
 handlingar: och därför säger man: "Jag
 skall hjälpa frana för minna gennings."

129 Om själen är det samma som
 lifvet, ja förloras själen sin subjektiva
 alitet; ty filosofen kan icke gräffa,
 att lifvet är ett väsende, enär man
 tilläggar hvarj lifs princip, hvar
 uti lifvet, hvar sin grund. (Petrelli)
 med själen lif medar filosofen
 tankandet, viljandet, eller med ett ord
 själens verkksamhet. men själen
 lif är icke det samma som själen
 hjälpa och detta själen lif, är icke
 själens väsende, utan själen själf är
 väsendet: ja tänkes filosofen. der
 före kan man icke föreställa sig, att
 lifvet är ett väsende.

Anm. Hvar före kan icke filoso-
 fen tänka, att lifvet är ett väsende?
 Emellan under begreppet väsende lig-
 ger en stor grund begreppet. Det
 är en hvarlig materialism, som ärföljer
 begreppet väsende. Man måste fö-
 reställa sig ett väsende betän af
 något ämne; men just detta kan
 icke tänkas oss lifvet. Man kan
 icke föreställa sig, att lifvet betän af
 något ämne. men om själen

har man kunnat tänka, att den betän
 af något oförstörbart ämne. Skulle nem-
 ligen själen icke betän af något oför-
 störbart ämne: ja skulle den förlora sin
 subjektiva alitet.

130. lifvet är ett existentia sine es-
sentia et sine subjektiva. Om nu lif-
 vet är det samma som själen, ja är
 äfven själen ett existentia sine es-
sentia et sine subjektiva.

Anm. Föreställningen om själens väsende
 är en tankewilla, som utkommit af
 den barnliga föreställningen, att lifvet
 icke kan existera utan princip
 eller grund. Man är ifrån hvardagen
 van, att betrakta lifvets förhållande
 till kroppen, på samma sätt, som
 man betraktar värmets förhållande
 till det värmeledande ämnet. Det vär-
 melärande ämnet är det subjekt hvar-
 till ~~lifvet~~ hvar föres som medel.

Den värmeledande kroppen kallas
 då ett betänket, som värmens prin-
 cip, oss den värmets förminnes gen-
 ett kraften ledande medel, (organ) och
 den värmets själft är sin egen princip.
 Värmets princip är ingenting annat än
 värmets själft. Så är äfven lifvets prin-
 cip ingenting annat än lifvet själft.
 Men det materialistiska förståndet
 kan icke fatta, att lifs principen och
 lifvet äro ett. Förståndet funder efter
 något, som finns i sinne världen;
 och detta är nämligen onödighet,

hvarföre filosoferna emviflyer samman
 föreställa sig, att Själens lif ulk själens
 lif är det samma.
 131. Så vida lifvet ulk är ett väfande;
 ja samman ulk berappren och lifvet
 vara ja förordade, som trene väfen
 den, ulk om själens är det samma,
 lifvet, ja är ulk berapp och lifvet
 förordade, som trene väfandesu.
 Människan är ulk sammanfatt
 af ett berappligt väfande och ett
 anderväfande, utan människan är
 blott ett lefvande väfande. Han är
 ulk sammanfatt af 2, 3, eller 4 lefvan
 de väfandesu.

Anm. Den frågan om Unio essentialis,
Unio substantialis, och Unio mystica, jag
 men tydligen samman mystiken vilken måla
 metafysiken samman öfsta samman i
 antropologin och theologin. De the
 alagiska ständerna om Freericheton,
 och de trene naturerna i Coripito
 afren som Satranets triffen Lev
 idel metafysiska spetspunkter.
 Helt annat blif förhållandet, om man
 i stället för väfande och substantiati
 ett stället lifvet, som är en kraft, hvil
 ken i andverlden provas mot mater
 rens krafter i sinne verlden. Berap
 pens fysiska krafter samman dä och
 jämföras med den metafysiska kraf
 ten, som är lifvet. Uti ett sådant
 förhållande sam det ulk blifva

någon frågan om trene eller flere va
 sendes förordning; det blif endast ett förhål
 lande emellan kraft och kraft, emellan lif
 och lif.
 132. När man med det materialistif
 132. När man med det materialistif
 på begreppet väfande och substän
 tialitet i bukyndens, antager, att
 själen är allestädes närvarandes
 i berappren, ja sam en "Panneu
 matisk ulk undvikas. Helt an
 norlunda är lifvets förhållande
 till berappren; det är en "Panpsycho
 ismus", ulk "Panpneumatismus".
 Anm. Petrelli säger: "Man sam ulk
 säga att själen är öfver allt och ingens
 städes." Men själen ulk är kvantitet, ja
 uter sam intet num; den måtte således
 i fysiska mening vara ingensstädes. Petrel
 li säger på ett annat ställe, att själen
 verkar öfver allt i "Berappren" således
 är den i metafysiska mening allestädes när
 varande i berappren. Det stannande
 antagandet hiffränkes uter genom
 det gjäftändet, "att själen verkarin
 gar falla blott emann om vifv fren."
 Jagentstades sam sam närmare be
 kämt, om dessa antaganden gälla
 förnufts själen, eller någons an
 nar vifv form. Om det organiska
 lifvet meta vi, att det är verkande
 öfver hela berappren, ända till hä
 ret och naglathe; men det sen
 sitiva lifvets verkningar falla

84.
innan en vis^o p^oer. Om Förnufts
Själens verk^o vi icke kunna och kvan
den verk^o. Då den är verk^o som
innan sig. Hj^o på bekä^o den
icke verk^o på Praxysen, all^o den
den icke verk^o genom argan^o.
Det är då ett "argis ad intra" som de
Scholastiska Theologerna ²ettrokt^o sig.
Skall äter Förnufts själen verk^o
på Praxysen, så kan Filosofen
icke gifvet oss någon annan
anvisning, än att den verk^o
på Praxysen genom viljan.
Filosofen er k^o icke förstå
organer, Förnufts organer, min-
nes organer. o. s. v.

133. Genom denna åsigt af lifvet
blir läran om Själens ord verk^o
Psychologi. Filosofernas läran om
Själens är Anthologi, hvareft^o sjä-
lens subst^o antages. Andens
subst^o är icke fri från
materialism, emedan själen be-
st^o af ett ämne, liksom mate-
rien.

134. Mer genom denna anfätt-
ning af själ och lif blir Filosofen
het om öronen. H^o för lossen
själens alldeles ur sitt medre-

85
lande. Och det som värre är: Man
tror det vara ett förfä^o, att tillintet
göra själen^o ad^o.

135. Men hvad den saken angår,
så på vi förklar^o ¹om^o, att själen^o
ad^o är mycket fä^o genom
den allmänna folk^o, som grun-
dar sig på känsla. Filosofens bevis
för själen^o ad^o, är icke
tillfreds ställande, det kan icke
p^o bevisas, att själen är o-
d^o; och därför måste det
bero på k^o och ens öf^o.
Ja. De Nationer, som icke k^o
någon själ, utan endast ett lif
är bättre öf^o om själen^o
~~öf^o~~ ad^o, är nå-
gon Filosof har varit.

136. Själens ad^o vinner
alldeles intet stöd af den meta-
fysiska bestämningens väsende
om lifvet. Man ingens tänka
att det d^o, emedan det är, men
best^o icke af något. Men så
snart man tänker sig själen
såsom ett ämne, hv^o den
skulle best^o så blir öf^o
d^o tänkbar.

131. Hvarföre är det tänkbart, att
hvarje väsende kan förgås? En-
dast det ligger i begreppet väsende, nö-
dgånging materialistiskt, någonting
ändligt och förgånligt, ty begreppet
väsende har genomskåpat för sig
inbäntat af materien. Filosofen
har förfästat, att bevisa själens odöd-
lighet, men bevisen äro icke öfver-
tygande för alla; och de skulle icke
vara öfvertygande för några, om
icke den allmänna folktron lade
till grund för öfvertygelsen.

Står det icke ingen, huruvida de
angafte frökenarne, som nekade
själens odödlighet. De Francka Psy-
kologernas materialism i förre be-
tätet verkade smärningsom dem af-
ventyggelsen, som de vilade på sig
na, att Tro på själens odödlighet
hörde till menniskoflagtet darska-
per! uti denna Tro, som blef skr-
lag i Couventet, som man finner en-
kelt. Jag bort fruktan för skuf-
och menniskans kall förvandling
till en tiger.

138. Mot förestående grundfatta-
i Psychologien, nämligen att sjä-
len är ett lif, och icke väsende
torde Filosofen invända, att

87
det som endast är en Perappens egen-
skap till Ex. det organiska lifvet, måste
försvinna, när Perappens tillvaro up-
hör. Om själen är en Perappens egen-
skap blott, och icke väsende eller sub-
stans: så måste själen försvinna
när Perappen dör. Men om vi
tage Filosofen på ordet, då han
talar om ett tillstånd utom tid och
rum, hvarjett kan så ofta fräges
sig på det transcendentala fältet, på
huruvida några kvantiteter äro rum
utom tid och rum. Om själen icke är en
extensiv utan endast intensiv storlek
d. v. Kraft, så kan ingen Filosof hit
tills tänkat bevisa, att många och
Kraft tillintet göras på samma gång,
eller att Kraften måste försvinna
när många uplösas till vana till.

Anm. Det är visserligen tänkbart att
den psykiska Kraften uplösas till vana
när Perappen försvinner, eller att
många och Kraft äro så beroende
af hvarandra, att de icke kan
existera utan det andra; men det är
öfver-utöver tänkbart att många
och Kraft icke nödvändigt måste coexi-
stera: det kan vara en möjlighet
att Kraften kan existera utan många,
det kan också vara en möjlighet, ty om
icke kan existera utan många. Det kan
också vara en möjlighet, att Kraften

90 rörelser under tänkandet. Den som
skrifver denna afhandling har
kännt, långt förr än Combes
afhandling var honom bekant,
att förståndets ansträngning under
tänkandet är "pjernebråte"; och
Författarens ömde grunder
sig på den omedelbara känslan.
Förp. har stundom modat kjer-
nak på vägen med tänkande, att
den blifvit fatigerad; och deraf
har Förp. blifvit öfvertygad des-
om, att allt tänkande och minnan-
de är pjernebråte.

Anm. 5. "Om man i brönnen
tänkes sig till china, Ej behöf-
ves förp. möta sig med den
refun." D-b. Svar. Hjernans mätte
röras, för att kunna till china.
Utans hjernans rörelse kan
tänkand ike kunna utfläcka.

L. Filofosens Förnufts själ
jä begränsad, som den fram-
hålles af Petrelli, mätte i-
ke finnas till.

140. Förnufts själen skulle
vara ett väsende, som kan

grunden till sin verkfunkt
i sig själft. Den skulle vara o-
räende af alla organiska beting.
Den tänker utan organer, men
utan organer o. l. v.
Anm. "Grunden till själens verkfunkt
är väl: Gudi." D-b. Svar. Så
vida Gudi. Själens förlänt men
riktig Naturliga förp. och
jäl kraften, ja kan kras jäga,
att grunden till själens verkfunkt
är af Gudi. Men då människans

missbrukar både förp. och
jäl krafterna till andra tanken
ända begärelser, andra handlingar
o. l. v. ja. Mätte denna använd-
ning af D-b betydligt inffrändas
och begränsas sålunda; att grun-
den till den naturliga människans
jäl verkfunkt är helt ut-
hållet af djefuelen. Men af-
ven den vilkte fyndare
mätte erkänna, att grunden
till Gans jäl verkfunkt är
aftast af djefuelen, ja äfven
den benäde mätte erkänna
det förnna.

141. många anständer
bevija, att den Fildfiska